

Číslo: PUSR-2021/2469-4/32705/JAN
Bratislava 22. 04. 2021

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

rozhodnutie:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku

Kaplnku pohrebnú a cintorín príkostonlý v meste Topoľčany, okres Topoľčany, ulica Krušovská, súp. č. 1604, parcely reg. KN C 5257, 5256/1, k. ú. Topoľčany. V zmysle listu vlastníctva č. 2168 sú parcely reg. KN C 5257, 5256/1 na ktorých sa kaplnka pohrebna a cintorín príkostonlý nachádzajú, vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosť Topoľčany, Nám. M. Rastislava Štefánika 34/61, 955 01 Topoľčany.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 25. 02. 2021 správne konanie vo veci vyhlásenia kaplnky pohrebnej a cintorína príkostonného v meste Topoľčany za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), ktorý vypracoval Krajský pamiatkový úrad Nitra, pracovisko Topoľčany (ďalej len „KPÚ Nitra, pracovisko Topoľčany“) z vlastného podnetu.

Účastníkovi konania Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Topoľčany bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené dňa 01. 03. 2021. Účastník konania sa v danej lehote k podkladu vyjadril listom zo dňa 03. 03. 2021 doručeným Pamiatkovému úradu dňa 05. 03. 2021, v ktorom uvádza, že nemá zásadné námietky voči vyhláseniu danej veci za národnú kultúrnu pamiatku.

Účastníkovi konania Mesto Topoľčany bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené dňa 25. 02. 2021. Účastník konania sa v danej lehote k podkladu vyjadril listom zo dňa 04. 03. 2021 doručeným Pamiatkovému úradu dňa 05. 03. 2021, v ktorom uvádza, že „víta a oceňuje aktivity, ktoré vedú k zveľadeniu a skrášleniu celkového vzhľadu meste, ako aj k verejnej ochrane danej nehnuteľnosti ako budúcej národnej kultúrnej pamiatky“.

Pamiatkový úrad v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej, a architektonickej charakteristiky kaplnky pohrebnej a cintorína príkostolného, a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie kaplnky pohrebnej a cintorína príkostolného za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že kaplnka pohrebná spolu s cintorínom príkostolným predstavujú historický nehnuteľný dokument dokladujúci kultúrny a sociálno - spoločenský rozvoj mesta. Kaplnka predstavuje historicky kompaktné zachovaný architektonický objekt, zachovaný v autentickom slohovom výraze. Ako solitérna stavba situovaná severovýchodne od historického centra, na miernom návrší, má významnú urbanistickú hodnotu v rámci mesta a dokladuje jeho urbanistický vývoj. Zaniknutý cintorín príkostolný s ohradným múrom a novovekým osáriom, ako súčasť bezprostredného okolia kaplnky, predstavuje druhý najstarší cintorín mesta.

Kaplnka pohrebná a cintorín príkostolný predstavujú súbor pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Kaplnka pohrebná a cintorín príkostolný predstavujú historický nehnuteľný dokument vývoja drobnej architektúry sepulkralného charakteru pre dané obdobie, 18. storočie a taktiež stavebný a spoločenský vývoj mesta. Objekt kaplnky Panny Márie Karmelskej slúžil v minulosti ako pohrebná kaplnka.

V bezprostrednom okolí kaplnky je doložený zaniknutý cintorín s ohradným múrom a novovekým osáriom. Samotný cintorín, zaberajúci takmer celú plochu areálu, možno považovať za druhy najstarší cintorín obyvateľov mesta, na ktorom sa pochovávalo približne do roku 1851, kedy bol v meste zriadený ďalší cintorín na Továrnickej ceste. Spočiatku sa tu pochovávali iba deti a cudzinci.

Hodnoty urbanistickej: Kaplnka pohrebná a cintorín príkostolný dokladujú historický urbanizmus mesta.

Hodnoty architektonickej: Objekt kaplnky pohrebnej je autenticky zachovaný typ sepulkralnej stavby, dokladujúcej architektonické tvaroslovie 18. storočia. Architektonickú hodnotu predstavuje autenticky zachovaná hmota, dispozícia, horizontálne a vertikálne konštrukcie, historické povrchové úpravy, tvary striech, jednotný slohový architektonický výraz podporený umelecko-remeselnými prvkami interiéru a exteriéru.

Kaplnka pohrebná a cintorín príkostolný svojím situovaním a pamiatkovými hodnotami v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci napĺňajú stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Vo svojom vyjadrení k podkladu účastník konania – Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Topoľčany uviedol nasledovné:

- Účastník konania vyjadril, že nemá zásadné námietky voči vyhláseniu danej veci za národnú kultúrnu pamiatku.

- Ďalej účastník konania vo svojom vyjadrení uvádza „ jediné o čo by som poprosil, aby toto správne konanie výrazne nenarušilo už začaté práce vonkajšej obnovy a nenarušilo tým pracovno – právne vzťahy, ktoré sú začaté so stavebnou firmou ViOn, a. s. Zlaté Moravce, ktorá tieto práce vonkajšej renovácie má realizovať. Súčasne prehlasujem, že jednotlivé postupy prác budem odborne konzultovať a viesť pod pamiatkovou starostlivosťou Krajského pamiatkového úradu v Nitre a jej pracovisko Topoľčany“.

Prebiehajúce práce, ktoré boli ohlásené alebo ku ktorým bolo vydané stavebné povolenie pred začatím správneho konania zostávajú v platnosti podľa vydaných rozhodnutí. Všetky ďalšie práce spojené s obnovou objektu, ktoré je nutné alebo plánované vykonať v budúcnosti, budú podliehať metodickému usmerneniu KPÚ Nitra, pracovisko Topoľčany resp. bude ich možné realizovať až po vydaní rozhodnutia o obnove pamiatky.

Vo svojom vyjadrení k podkladu účastníka konania – Mesto Topoľčany uviedol nasledovne:

- Účastník konania „víta a oceňuje aktivity, ktoré vedú k zveľadeniu a skrášleniu celkového vzhľadu meste, ako aj k verejnej ochrane danej nehnuteľnosti ako budúcej národnej kultúrnej pamiatky“. Zároveň uvádza „ z dôvodu výhľadovej úpravy ostatného dotknutého územia mestom, navrhujeme preskúmať hranice zaniknutého príkostolného cintorína, aby bolo možné vymedziť pásмо archeologického územia“.

Areál cintorína príkostolného bol pôvodne rozsiahlejší. KPÚ Nitra, pracovisko Topoľčany navrhol rozsah národnej kultúrnej pamiatky, tak ako to uvádza aj v podklade pre rozhodnutie, kde vymedzil zachovanú časť cintorína v rámci parciel reg. KN C 5257 a 5256/1. Navrhnutý rozsah – parcely nezasiahli stavebné zásahy vykonané v 70.-80. rokoch 20. storočia v súvislosti s výstavbou nákupného centra.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľadovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovormi o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

PhDr. Radoslav Ragač, PhD.
generálny riaditeľ
dočasne vymenovaný

Rozhodnutie sa doručí – do vlastných rúk:

1. Rímskokatolícka cirkev Farnosť Topoľčany, Nám. M. R. Štefánika č. 34/61, 955 01 Topoľčany
2. Mesto Topoľčany, Mestský úrad Topoľčany, Nám. M. R. Štefánika č. 1/1, 955 01 Topoľčany

Rozhodnutie sa doručí – doporučene (po nadobudnutí právoplatnosti):

3. Okresný úrad Topoľčany, Katastrálny odbor, Námestie Ľ. Štúra č. 1738, 955 40 Topoľčany

Na vedomie:

4. Krajský pamiatkový úrad Nitra
5. Krajský pamiatkový rad Nitra, pracovisko Topoľčany
6. Pamiatkový úrad SR na založenie do spisu